

VZGOJNI NAČRT

Osnovna šola Stari trg ob Kolpi

Vzgojni načrt je del Letnega delovnega načrta in temelji na ciljih osnovne šole. Oblikovan je na osnovi vizije in poslanstva šole. Oblikovali so ga strokovni delavci v sodelovanju s starši in učenci.

Vzgojni načrt obsega:

1. Temeljne vrednote in vzgojna načela,
2. Vzajemno sodelovalni odnos s starši,
3. Vzgojne dejavnosti šole (proaktivne oz. preventivne dejavnosti in svetovanje ter usmerjanje učencev),
4. Pohvale, priznanja in nagrade
5. Vzgojni postopki in ukrepi,
6. Vzgojne opomini – administrativne sankcije.

I. Vizija OŠ Stari trg ob Kolpi

Temelj vzgojnega delovanja Osnovne šole Stari trg ob Kolpi je vizija: »OŠ Stari trg ob Kolpi je šola, kjer učitelji, učenci in starši spoštujemo drugačnost, cenimo znanje, prilagodljivost in ustvarjalnost. Vzgajamo za odgovornost, vztrajnost, delavnost, poštenost in sodelovanje. Naša šola je in bo izobraževalno, kulturno in športno središče Poljanske doline ob Kolpi.«

Vizija naše šole je podajanje znanja za zdravo prihodnost v sožitju s človekom in naravo. To bomo dosegali z učenjem in privzganjem naslednjih vrednot: Delo, znanje, vztrajnost, odgovornost, spoštovanje, strpnost, varovanje naravne in kulturne dediščine, pripadnost, zdravje, zadovoljstvo in sprejemanje soljudi.

1. Temeljne vrednote in vzgojna načela –

Povzeli jih bomo **v skladu z vizijo** naše šole.

VREDNOTE se bodo nanašale na:

- ODGOVORNOST – učenci jo bodo izkazovali tako, da bodo redno opravljali svoje naloge ter bili pri izpolnjevanju svojih dolžnosti in upoštevanju šolskega reda vztrajni, potrpežljivi in pošteni. V primeru, da ne uspejo doseči dogovorjenih ciljev, stojijo za tem in priznajo neuspeh ter pri tem ne iščejo krivde pri drugih oz. v svoji okolici.

- VZTRAJNOST - učenci jo bodo izkazovali z rednim in natančnim delom.

- POŠTENOST – učenci jo bodo izkazovali tako, da bodo vedeli kaj je prav in kaj narobe – tudi ko so v skušnjavi podrediti se samo osebnim interesom, ki lahko včasih prevlada njihov razum, vest in zavest.
- SODELOVANJE – znati delati v skupini je včasih najpomembnejša lastnost oseb, ki lahko edina prinese dobre rezultate; plodno delo pomeni le timsko delo ter medsebojna pomoč med učenci, učitelji in starši v različnih oblikah.

VZGOJNA NAČELA

VZGOJA temelji na naslednjih načelih:

- oblikovanje optimalnega življenjskega, učnega in vzgojnega okolja v fizičnem, psihološkem, socialnem in duhovnem smislu,
- sodelovanje, vključevanje, strpnost in sočutje,
- skupno reševanje težav, medsebojno dogovarjanje,
- zavzemanje za vsakega posameznika, iskanje odličnih individualnih lastnosti vsakega posameznika,
- zaupanje in zagotavljanje varnosti.

2. VZAJEMNO SODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Strokovni delavci šole, učenci in starši so vsi **del trikotnika**, ki pomeni vzgojno-izobraževalni proces, ki poteka v šoli in izven nje. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr. restitucija).

Vključujejo se v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali v primeru, ko njihovi otroci kršijo pravila šole.

Šola med drugim, da tudi sama **deluje preventivno** (predavanja, sestanki), **usmerja starše** v starševske delavnice, šolo za starše, svetovalni center in druge ustanove.

Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito vzgojno dejavnost šole. Načini, oblike, metode in cilji vzgojnega dela šole morajo biti staršem vnaprej poznani.

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok.

Zato bomo poleg običajnih oblik (roditeljski sestanki, govorilne ure) sodelovanja spodbujali medsebojno komunikacijo staršev in druge aktivnosti (srečanja, predstave, praznovanja) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

Šola obvešča starše na različne načine; ustno, po telefonu, pisno. V primerih, ko je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor.

3. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

PREVENTIVNE DEJAVNOST

Vzgojne dejavnosti na šoli se oblikujejo tako, da se učenci počutijo **varne in sprejete**. Šolsko okolje mora biti takšno, da bo učence motiviralo k ustvarjalnemu in odgovornemu delu. Učile pa naj bi jih tudi ustrezno sprejemati omejitve, katere postavljajo odrasli.

Šola je avtonomna pri načrtovanju in oblikovanju preventivnih vzgojnih dejavnosti, ki temeljijo na oblikovanju okolja, v katerem se bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe in razvijali svojo samostojnost in odgovornost.

Oddelek je osnovna socialna skupina na šoli, zato bomo posebno pozornost namenili **oblikovanju in razvijanju dobrih medsebojnih odnosov** in spodbujali tudi sicer ugodno socialno klimo. Vsaka oddelčna skupnost bo upoštevala pravila oddelka, ki bodo izhajala iz pravil šolskega reda in ki bodo spodbujala medsebojno povezanost in sodelovanje. Pomembno nam bo znati delati skupaj za skupne cilje. Pri tem bomo gradili na občutku varnosti, zaupanju in sprejetosti.

Spodbujali bomo **razvijanje socialnih veščin, vrstniško sodelovanje in pomoč**. Podarjali bomo in **nagrajevali zgledno vedenje** učencev, zato bomo vodili pogovore o takem vedenju.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole se bodo organizirale v okviru oddelčne skupnosti, razrednih ur, dnevov dejavnosti, interesnih dejavnosti ali tudi v okviru šolskih projektov.

Posebno pozornost bomo posvetili določenim temam, kot so: medvrstniško nasilje, komunikacija, odnosi, , razvijanje socialnih veščin, ustrezno in sprejemljivo reševanje konfliktov, odnosi med spoloma, strpnost, različne vrste odvisnosti pri ljudeh, zdravo življenje, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje starejših.

Izvajali bomo **preventivne dejavnosti** za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov ter dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost. Skrbeli bomo za medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje.

Pozornost bomo namenili tudi **spoznavanju, učenju in razvijanju moralnih vrednot**.

Šola bo vzpodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole.

Ves čas si bomo prizadevali za **takojšnje reševanje problemov, težav in konfliktov**.

Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosih z vrstniki in odraslimi, razvijanju samopodobe in prevzemanju odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje spodbuja **razvijanje samovrednotenja, samokontrole in razvijanje odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja**.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in znati načrtovati njihovo uresničevanje,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojati o svojem vedenju in ravnanju drugih ljudi,
- biti odgovorni in sprejemati posledice svojih dejanj,
- reševati probleme in konflikte,
- razvijati samozavest in pozitivno samopodobo,
- dosegati tudi druge cilje, ki se vsakodnevno zastavljajo v šoli.

Usmerjanje in svetovanje se izvaja **v okviru ur oddelčnih skupnosti, razrednih ur, pogovornih ur, roditeljskih sestankov kot tudi na vseh drugih formalnih in neformalnih srečanjih**. Izvajajo ga vsi strokovni delavci šole, šolska svetovalna delavka in povabljeni sodelavci šole.

Svetovanje in usmerjanje poteka **v obliki pogovora** med delavci šole, učenci in kasneje tudi s starši, v primerih, ko gre za težave v otrokovem šolskem funkcioniranju, odnose z vrstniki, učitelji in enkratne ali občasne kršitve pravil šolskega reda.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavijo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psihološke in socialne pomoči.

4. POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Pohvale so lahko pisne ali ustne. Kadar se učenec/ka ali več učencev izkaže pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko ustno pohvaljeni.

* Pisne pohvale bomo podeljevali za :

- prizadevnost in dobro sodelovanje pri pouku, interesnih dejavnostih šole, ki pomenijo pozitiven vzgled sošolcem,
- doseganje vidnih rezultatov pri dejavnostih izven pouka,
- doseganje vidnih rezultatov na raznih šolskih tekmovanjih različnih področij,
- prizadevno in učinkovito delo v oddelčni ali šolski skupnosti,
- spoštljiv odnos do odraslih in pomoč tistim, ki jo potrebujejo,
- vzoren obisk pouka,
- iz drugih razlogov, ki jih oceni ravnatelj oziroma učiteljski zbor ali mentorji.

* Priznanja bomo podeljevali za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem in izvenšolskem delu,
- doseganje vidnih rezultatov v občini, regiji in državi,
- večletno doseganje vidnih rezultatov pri interesnih dejavnostih,
- večletno vestno delo v oddelčni skupnosti.

* Nagrade bomo podeljevali učencem v obliki:

- pripomočkov, ki jih učenec lahko uporabi pri pouku in drugih dejavnostih,
- knjig,
- drugih posebnih ugodnosti ali sladkih nagrad.

5. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

▪ VZGOJNI POSTOPKI

Restitucija (povračilo škode)

Restitucija je oblika vzgojnega postopka, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Učenec se v postopku sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno in materialno škodo, zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil, spodbuja pozitivno vedenje, poudarja vrednote. Kaznovalca ni, zato učenec ustvarjalno rešuje problem. Restitucijo lahko razumemo kot posebno polje vzgoje, katerega cilj je, da učenci kritično razmišljajo o svojem vedenju in da sami popravijo posledice slabo premišljenih dejanj.

Mediacija

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) pogovorijo ter ugotovijo, kje so točke njihovega spora, si izmenjajo stališča, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in strahove ter skušajo najti rešitev, ki bo ustrezala stranem v sporu – kompromis. Proces mediacije vodi in usmerja mediator, ki je zaupna in popolnoma nevtralna oseba in je ustrezno praktično in teoretično usposobljen. To naj bo strokovni delavec šole.

▪ VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi obsegajo posledice kršitev pravil šole.. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanje možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- **ukinitvev nekaterih pravic in ugodnosti**, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov.

- Povečan nadzor nad učencem, ko je v šoli (ne pri pouku) – v času odmorov ter malic in kosil.

- **Zadržanje na razgovoru** po pouku v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši.

- **Dodatno spremstvo strokovnega delavca** za učenca, ki pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi...).

- **Organizacija nadomestnega vzgojno-izobraževalnega procesa** v šoli za učenca, ki pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more

prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi...).

- **Odstranitev učenca od pouka**, v primeru, ko učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom (ne velja za učence s posebnimi potrebami). Cilj odstranitve je vzdrževanje jasno postavljenih mej, sprejemljivega vedenja in onemogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema ter onemogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka, mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.
- **Opravljanje delovnih nalog** v šoli ali njeni okolici pod nadzorom delavca šole, ki ga določi ravnatelj (pometanje, čiščenje, kopanje vrta, urejanje, ponovno dežuranje...).

Vzgojni ukrep se oblikuje kot:

- ustna zahteva prisotnega učitelja,
- sklep kateregakoli koli organa šole (razrednik, učiteljski zbor, ravnatelj),
- dogovor šole s starši o določenem skupnem ravnanju.

Vzgojni ukrepi se dokumentirajo kot:

- zaznamki v zvezku,
- zapisi šolske svetovalne službe,
- zapisniški sklepi učiteljske konference.

6. VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Minister za šolstvo in šport podrobneje določi postopek izrekanja vzgojnih opominov in varstvo pravic učencev. Izraz vzgojni opomin se razlikuje od vzgojnega ukrepa v tem, da za učenca nima trajnih posledic, kot sta premestitev v drugi oddelek ali šolo. Vzgojni opomin ima torej podobno vlogo kot sedaj veljavni vzgojni ukrepi.

Vzgojni opomin se izreče, kadar so izčrpana vsa pedagoška sredstva vsebovana v vzgojnem načrtu šole. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji...) V skrajnem primeru je posledica vzgojnih opominov premestitev učenca v drugi oddelek ali šolo. V nekaterih

primerih lahko tudi brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

Vzgojni opomini so:

7. opomin razrednika,
8. opomin oddelčnega učiteljskega zbora,
9. opomin ravnatelja,
10. opomin učiteljskega zbora (prešolanje).

7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Vzgojni načrt osnovne šole Stari trg ob Kolpi je dokument za delo v šolskem letu 2009/2010. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena Zakona o osnovni šoli.

Za realizacijo vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Vzgojni načrt OŠ Stari trg ob Kolpi je dokument, ki se bo na pobudo Sveta zavoda, Sveta staršev, učencev in zaposlenih v zavodu ustrezno dopolnjeval.

Vzgojni načrt je bil sprejet na redni seji Sveta zavoda OŠ Stari trg ob Kolpi dne, 2. 7. 2019, in še vedno velja.